

CÉLOK, ELÉRENDŐ KOMPETENCIÁK

META

A kurzus egészéhez

Mire építünk?	
Szociálpszichológiai ismeretek	
	Főbb szociálpszichológiai elméletek és módszerek ismeretére. Alapvető szociálpszichológiai kutatások menetének és eredményeinek ismeretére. Legalább egy elvégzett félévnyi tananyagra a társadalomlélektanban.
Általános módszertani, statisztikai ismeretek	
	A tudományos kutatás módszertani alapelveinek ismeretére. A leíró statisztikai eljárások, módszerek ismeretére. A bevezető statisztikai kurzusok tananyagára.
Mit gyakorlunk, sajátítunk el?	
A szakirodalomban található módszertani utalásokat érteni fogjuk	
	A módszertani kulcsfogalmakat, terminológiát a gyakorlatban alkalmazva is tudjuk értelmezni, sajátosságaik alapján felismerjük a különböző eljárásokat. Megismerkedünk a statisztika formanyelvének, alapvető eljárásainak szociálpszichológiai alkalmazásával.
Mások vizsgálatainak módszertani aspektusainak erősségét, gyenge pontjait fel tudjuk mérni	
	Tudjuk, hogy egy adott kérdés vizsgálatában milyen kutatási stratégiák közül választhatott a kutató, melyiknek mi (lett volna) az előnye-hátránya. Mérlegelni tudjuk, hogy mennyiben sikerült kihasználni a módszer adta lehetőségeket, ellensúlyozni a gyengeségeket a kutatásban. Meg tudjuk ítélni, hogy célszerűen alkalmazták-e a választott statisztikai módszereket.
Saját kutatási tervet tudunk kialakítani	
	Sikerrel tudjuk megtervezni a kutatás hipotézisállító és ellenőrző fázisait egyaránt. A különböző kutatási stratégiák, módszerek és statisztikai eljárások közül választani tudunk a vizsgált problémának, a jelenség természetének megfelelően. Látjuk az általunk választott kutatási stratégia, módszer és statisztikai elemzés erősségeit, gyenge pontjait.
A szociálpszichológiai szakirodalomban már megismert vizsgálatokra új szemléletben (kutatói perspektívából) tekintünk.	
A kutatások publikálásának alapvető szabályait (mit, hogyan közöljünk) megismerjük, gyakoroljuk.	

01. Bevezetés – a tudományos megismerés folyamata, módszerei

Mire építünk?	
Kutatásmódszertani alapelvek ismeretére	
	<p>A tudományos gondolkodás, következtetés (dedukció, indukción) alapjainak ismeretére.</p> <p>A kutatási stratégiák (megfigyelés, korrelációs kutatások, kísérletezés) meghatározására.</p> <p>A tudományos paradigmák szerepének megjelölésére.</p> <p>Az elmélet, hipotézis és empirikus ellenőrzés helyének ismeretére a tudományos kutatás folyamatában.</p> <p>A tudományfilozófiai és –elméleti kérdésekkel kapcsolatos átfogó tájékozottságra.</p>
Szociálpszichológiai elméletek, paradigmák elhelyezésére	
	<p>A szociálpszichológia helyére a pszichológián belül és a társtudományokhoz képest.</p> <p>A szociálpszichológiai kutatás sajátosságaival kapcsolatos előzetes elképzelésekre.</p> <p>A legfontosabb szociálpszichológiai elméletek és paradigmák ismeretére.</p>
Statisztikai ismeretekre	
	<p>A statisztika tudományos alapelveinek, alapvető leíró és hipotézistesztlő eljárásainak ismeretére.</p>
Mit gyakorlunk, sajátítunk el?	
A tudományos megismerésről általában	
	<p>Összefoglaljuk, amit a tudományos megismerésről tudunk (története, hétköznapi megismeréshez való viszonya).</p> <p>Elmélyítjük, amit a tudományos megismerés általános nézőpontjairól (paradigmák) tudunk.</p> <p>Megkülönböztetjük a természettudományos és a hermeneutikai megismerést.</p> <p>A deduktív és az induktív logika közötti alapvető különbségeket is tisztázzuk.</p>
A pszichológiai iskolákról, nézőpontokról	
	<p>A szociálpszichológiai iskolákat elhelyezzük más pszichológiai és társadalomtudományos nézőpontok között.</p> <p>Megkülönböztetjük az összefüggések keresésének két alapvető formáját (idiografikus, nomotetikus).</p> <p>A tudományos paradigmákra jellemző nézőpont általános tudományelméleti kereteit is elemezzük.</p>
A tudományos kutatás menetéről, lépéseiről	
	<p>A minden tudományos kutatásra jellemző általános lépéseket azonosítjuk.</p> <p>A hipotézisállítást és a hipotézisellenőrzést sajátosságait a gyakorlatban is megtapasztaljuk.</p> <p>Jártasságot szerzünk a hipotézisállítást segítő szempontok alkalmazásában.</p>
A leíró statisztikai (pl. gyakorisági eloszlás, középérték, szóródás) eljárások és a változók közötti összefüggés vizsgálatának (pl. átlagok összehasonlítása, korrelációelemzés) alkalmazásukat középpontba állító áttekintése.	

02. Attitűdmérés, attitűdskálák.

Mire építünk?

Az attitűd fogalmkörének ismeretére.

Az attitűd fogalmának, a definíciók sokféleségének és a különböző attitűdmodelleknek az ismeretére.

A rokon fogalmak (vélemény, hiedelem, érték) elkülönítésének képességére.

Az attitűdkutatás szerepének, trendjeinek ismeretére az alapvető szociálpszichológia szakirodalom alapján.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

Az attitűddel kapcsolatos alapfogalmakról és a mérési módokról általában

Ismétlésül válogatunk a gazdag attitűd-definíciók köréből és felidézzük a két legfontosabb attitűdmodellt.

Tágabb kontextusba helyezve az attitűdöt, a rokon fogalmakat is pontosan meghatározzuk.

Különbséget teszünk a közvetlen (skála, kérdőív, interjú) és a közvetett (vegetatív, reakcióidő-mérés, projektív technikák, megfigyelés) mérési módok között, és képesek leszünk helyesen besorolni a konkrét módszereket.

Az attitűdskálákról

Megtanuljuk felismerni az egyes skálatípusokat (Likert, Thurstone, Guttman, Bogardus, Osgood).

Képesek leszünk kritikusan értékelni a skálákat (előnyök, hátrányok), és eldönteni, melyiket mikor célszerű és érdemes használni.

Kipróbáljuk magunk is a skálakészítést (Likert projekt 1.).

A Bogardus és Guttman skáláról bővebben

Megértjük a kumulativitás fogalmának jelentését.

Áttekintjük a két skála közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Végigkövetjük a kumulatív skála szerkesztésének logikáját.

Képesek leszünk kritikusan értékelni a skálákat (előnyök hátrányok).

Modern és ritkábban használatos technikákról (IAT, projektív technikák)

Megismerjük az implicit társas kogníció és az implicit attitűd fogalmát.

Röviden áttekintjük a nem tudatos attitűdök mérésének alapvető módszertani szempontjait, eljárásait (értékelő előfeszítés, IAT, GNAT).

Megismerjük az Implicit Asszociációs Tesztet részleteiben is (felépítés, előnyök, hátrányok), és kipróbáljuk működés közben.

Átgondoljuk a projektív technikák alkalmazhatóságának feltételeit, szempontjait, és a kritikus pontjait.

Néhány módszert megismerünk részletesebben is (TAT, mondatkiegészítés).

03. Kérdőív- és skálaszerkesztés

Mire építünk?	
Statisztikai ismeretekre.	
	A mérési szintek fogalomkörének ismeretére. (nominális, ordinális, intervallum, arányskálák) Tesztelméleti alapismeretekre (reliabilitás, validitás, itemanalízis, standardizáció)
Mit gyakorlunk, sajátítunk el?	
A kérdőívszerkesztés menetéről	
	Megbeszéljük, milyen típusai vannak, és milyen a jó kérdőív-kérdés. Megnézzük, hogyan fest egy kérdőív, és tudjuk kritikával illetni a tételeit, a szerkesztését, külalakját.
A skálaszerkesztés folyamatáról	
	Elkülönítjük, de összefüggéseiben is látjuk a skála megbízhatóságának és érvényességének problematikáját. Felismerjük és tudjuk értelmezni a reliabilitás és validitás aleteit (pl. külső érvényesség, belső megbízhatóság). Átlátjuk a jó skála készítésének lehetséges eljárás módjait (előtesztelés, itemanalízis, standardizálás). Folytatjuk a saját skála készítését (Likert projekt 2.).
A kérdőíves adatgyűjtés „szubjektív” (pszichológiai) vonatkozásairól	
	Felismerjük az adatgyűjtést torzító tényezőket: a kutató, a kérdező és a válaszadó lehetséges hibaforrásait. Megismerjük az egyes kérdezési módok (személyesen, telefonon, interneten) előnyeit és hátrányait.
A Thurstone és Likert skáláról bővebben	
	Párhuzamba állítva végigkövetjük a két skála szerkesztésének menetét. Ebben a folyamatban áttekintjük a két skála közötti hasonlóságokat és különbségeket is. Képesek leszünk kritikusan értékelni a skálákat (előnyök és hátrányok).
Index- és tipológia készítésről	
	Megtanuljuk az index, a skála és a tipológia pontos elkülönítését, képesek leszünk eldönteni, melyiket mikor érdemes használni. Részletesebben is végigkövetjük az indexszerkesztés menetét.
A kutatási műtermékről	
	Egy példán (társas kívánatosság, egyetértési hajlam) keresztül végighaladunk a műtermékhez való viszony fejlődési fázisain. (A semmibevételtől a kiküszöbölés szándékon át a kreatív hasznosításig.) Képesek leszünk a műtermékek felismerésére az egyes kutatásokban, esetleg azok kreatív felhasználásairól is lesznek ötleteink.

04. Kérdőíves adatgyűjtés: stratégia és típusok

Mire építünk?

Kutatásmódszertani alapelvek ismeretére

A tudományos gondolkodás, következtetés (dedukció, indukción) alapjainak ismeretére.

Szociálpszichológiai kutatások ismeretére

Katz és Braly sztereotípiakutatása, Rokeach értékvizsgálatai, Kelly kognitív komplexitás vizsgálata, a személypercepció-kutatás vizsgálatai (Asch, Hunyady), az érték fogalmának helye a szociálpszichológiában, Rokeach értékfelfogása.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A kérdőíves kutatás alapvető stratégiájáról és folyamatáról

Áttekintjük a kutatás folyamatát a tervtől az adatfelvételen keresztül az eredmények publikálásáig és végiggondoljuk, hogy hogyan válasszunk releváns mérőeszközt a kutatási hipotézisünkhöz (már meglévő eszköz vs. saját kérdőív készítése).
Megismerjük az alapvető kérdőív-szerkesztési stratégiákat (induktív, deduktív, empirikus).
Az adatfelvétel előtt és után szükséges lépésekről beszélünk; megismerjük a mintavétel nagyszámú lehetséges módját, és beszélünk a kérdőív kódolásának folyamatáról.
Folytatjuk és lezárjuk a saját skála készítését (Likert projekt 3.).

Az értékelő skálák típusairól

Összegyűjtjük az értékelés lehetséges formáit (numerikus, szemantikus, grafikus, viselkedéshez kötött) és valódi skálákon példákat keresünk rájuk.
Megismerkedünk részletesen is az egyes skála-típusokkal (attitűdskála, tulajdonságlista, rangsorolás, leltár, rács), és klasszikus példákon keresztül megbeszéljük az alkalmazhatóság feltételeit.
Megvitatjuk, hogyan célszerű választani az ítélethozatal különféle módozatai közül (pl. uni- vagy bipoláris skála, grafikus mérés, Q rendezés, rangsorolás, diagnosztikus arány).

A személy- és csoportpercepció-vizsgálatok módszertanáról

Átismételjük, amit a másokról alkotott benyomás vizsgálatának két fő tradíciójáról tudunk (személy- és csoportpercepció).
Konkrét vizsgálatok felidézésével áttekintjük a különböző módszereket (pl. Asch tulajdonságlistája, Luchins történetei, Hunyady profiljai).
Tisztázzuk, hogy a személy- és csoportpercepció-kutatásokban hogyan válik szét az értékelés és kognitív tartalom vizsgálata.

Az értékutatás módszertanáról

Átismételjük, amit az értékekről, értékutatásról tudunk (meghatározás, Rokeach vizsgálata), és kiemeljük, mitől sajátos a szociálpszichológia megközelítése az értékutatásban.
Megismerkedünk Schwartz értékutatási dimenzióival.

A szemantikus differenciál értékelő skáláról

Átismételjük amit az Osgood skáláról már tudunk (elméleti háttér, háromdimenziós szerkezet) és értékeljük a skála használhatóságát, korlátait.

05. A szociálpszichológiai kísérlet 1.

Mire építünk?	
Szociálpszichológiai ismeretekre.	
	<p>A szociálpszichológia legfontosabb elméleteinek, az elméletek által megfogalmazott hipotéziseknek, adott esetben az elméletek közötti vitáknak az ismeretére az alapvető szociálpszichológiai szakirodalom (pl. tankönyvek) alapján.</p> <p>Szociálpszichológiából kötelezően olvasott tankönyvek vagy cikkek alapján számos konkrét szociálpszichológiai kísérlet olyan szintű ismeretére, amely ha módszertanilag nem is teljesen tudatos és kimunkált, de lehetővé teszi a kísérleteknek legalább történetszerű felidézését (mit csináltak a kutatók, mi történt a kísérletben).</p>
Módszertani ismeretekre.	
	<p>A különböző kutatási stratégiák ismeretére, megkülönböztetésük képességére.</p> <p>Az érvényesség, a megbízhatóság és a változók fogalmainak ismeretére.</p>
Mit gyakorlunk, sajátítunk el?	
A kísérletezésnek a szociálpszichológiában elfoglalt helyéről	
	<p>Megtanuljuk a kísérletet pontosan elhelyezni szociálpszichológiában alkalmazott többi kutatási stratégia között: mik az előnyei és a hátrányai más módszerekhez képest, mikor érdemes alkalmazni és mikor kevésbé.</p> <p>Megértjük a kísérleti módszer kulcsszerepét a kutatások belső érvényességével (az oksági magyarázatokkal) kapcsolatban.</p> <p>Megismerkedünk a kísérletek típusaival és a kísérlettervezés menetének lépéseivel.</p>
A kísérlettel kapcsolatos alapfogalmakról és az egyszerűbb kísérleti elrendezésekről	
	<p>Megtanulunk hipotéziseket értelmezni és megfogalmazni – az egyszerűtől a bonyolultig.</p> <p>Megismerkedünk a konceptualizáció és az operacionalizáció szerepével és elkülönítésével a kísérletben.</p> <p>Betekintést nyerünk a torzító tényezők kiszűrésének módszereibe.</p>
A többváltozós kísérleti elrendezésekről	
	<p>Megértjük a többváltozós elrendezések logikáját. Megismerkedünk a főhatás és az interakció fogalmaival. Képesek leszünk olvasott szakmai szövegekben a főhatások és interakciók felismerésére és értelmezésére (lásd még alább).</p> <p>Magunk is kipróbálhatjuk egy kísérlet megtervezésének kezdő lépéseit: a hipotézisalkotást és a változók fogalmi meghatározását. (Kísérlet projekt 1.)</p>
A szakszövegekben található összefoglalás-szerű kísérletleírásokról és az interakcióról bővebben	
	<p>Gyakorolhatjuk a változók, a hipotézisek és az elrendezések felismerését szakmai szövegekben, elmélyítve és tovább csiszolva ezzel az eddigi modulok során kapott ismereteket és készségeket.</p> <p>Képesé válunk az interakciót bemutató grafikonok és ábrák értelmezésére, illetve ilyenek megszerkesztésére.</p>

06. A szociálpszichológiai kísérlet 2.

Mire építünk?

Szociálpszichológiai ismeretekre.

Szociálpszichológiából kötelezően olvasott tankönyvek vagy cikkek alapján számos konkrét szociálpszichológiai kísérlet olyan szintű ismeretére, amely lehetővé teszi a kísérleteknek legalább történetyszerű felidézését (mit csináltak a kutatók, mi történt a kísérletben).

Módszertani ismeretekre.

A korábban elsajátított ismereteken (elsősorban az érvényességre és a megbízhatóságra vonatkozókon) kívül a kurzus 5. óráján a kísérletezés alapjairól tanultakra.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A forgatókönyvről és a fedőtörténetről

Közelebbről is megismerkedünk a forgatókönyv és a fedőtörténet fogalmával és a különböző kísérlettípusokban alkalmazható fedőtörténetekkel.

Megtanuljuk, milyen a jó fedőtörténet, mennyire kell kidolgozottnak lennie, milyen problémákat és hogyan lehet vele kiszűrni, valamint mik a lehetséges hibák, amelyeket el kell kerülni.

A kísérleti projekt folytatása keretében magunk is gyakoroljuk a fedőtörténet kialakítását. (Kísérlet projekt 2.)

A független változó manipulációjáról

Megismerkedünk a független változók manipulálásának alapelveivel és tipikus megoldásaival.

Megértjük a manipuláció sikerességének fontosságát, az ellenőrzés módjait és a szükség esetén elvégzendő belső elemzés szerepét.

Gyakoroljuk a személyek közötti és a személyeken belüli összehasonlítás megkülönböztetését, megismerkedünk a két megoldás alkalmazásának feltételeivel, előnyeikkel és hátrányaikkal.

Megismerkedünk a torzító tényezők kiküszöbölésére alkalmazott tipikus manipulációs módszerekkel, és a kísérleti projekt folytatása során készségszinten is gyakoroljuk ezeket a módszereket.

A függő változó méréséről

Megismerjük a függő változó mérésének tipikus módjait, és hogy milyen feltételek között melyiket érdemes alkalmazni.

Megismerjük a függő változó mérésében megjelenő torzítások kiküszöbölésére alkalmazott fogásokat, és a kísérleti projekt folytatása révén ezeket az ismereteket is kipróbáljuk gyakorlatban is.

A szakszövegekben található összefoglalás-szerű kísérletleírásokról és az érvényességről

Megtanuljuk a rövid, összefoglaló szakszövegekben felismerni a kísérletekben alkalmazott operacionalizációt (manipulációt és mérést), valamint értelmezni ezek hatásait.

Áttekinthetjük az érvényességet fenyegető különféle veszélyeket, amelyeket jól megtervezett manipulációval és méréssel, vagy a kísérlet másfajta operacionalizációval történő megismétlésével lehet kiküszöbölni.

07. A szociálpszichológiai kísérlet 3.

Mire építünk?

Szociálpszichológiai ismeretekre.

Szociálpszichológiából kötelezően olvasott tankönyvek vagy cikkek alapján számos konkrét szociálpszichológiai kísérlet olyan szintű ismeretere, amely lehetővé teszi a kísérleteknek legalább történetyszerű felidézését (mit csináltak a kutatók, mi történt a kísérletben).

Módszertani ismeretekre.

A korábban elsajátított ismereteken (elsősorban a változókkal és azok típusaival kapcsolatosakon) kívül a kurzus 5. és 6. óráján tanultakra.

Statisztikai ismeretekre.

Alapvető statisztikai eljárások (elsősorban t-próba, varianciaanalízis, khi-négyzet próba) felhasználói szintű ismeretere. Nem az eljárások matematikájának ismerete szükséges, hanem annak tudása, hogy milyen változók és problémák esetén melyik eljárás alkalmazható.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A kísérleti kutatás etikájáról

Megismerkedünk a szociálpszichológiai kutatás etikai alapelveivel általában és azon belül a kísérletekre vonatkozó etikai problémákkal is.

Megtanuljuk, hogy a kutatás az esetek túlnyomó többségében etikai dilemmával jár (az is lehet káros, ha nem végzik el), és hogy a kutatónak minden esetben tudnia kell felelős döntést hozni, amiben a kutatás etikájával foglalkozó szakmai testületek is támogatják.

Megismerkedünk a kísérleteket lezáró beszélgetésekkel és megtanuljuk, hogyan kell ezeket megtervezni és irányítani.

A kísérleti projekt folytatásaképpen a gyakorlatban is számot vetünk a maguk tervezte kísérletek által felvetett konkrét etikai problémákkal. (Kísérlet projekt 3.)

A kísérletek eredményeinek statisztikai elemzéséről

Megtanuljuk, hogyan válasszuk ki a kísérlet elrendezésének és változóinak függvényében az eredmények elemzésére alkalmazandó statisztikai eljárást.

Ezt a készséget a kísérleti projekt folytatásának keretében a maguk tervezte kísérletekben is gyakoroljuk. (Kísérlet projekt 3.)

A társas információfeldolgozás kísérleti kutatásáról

Megismerkedünk egy speciális és kurrens szociálpszichológiai szakterület kísérleti kutatásainak jellegzetes fogásaival, különös tekintettel az érzelmi-hangulati állapot manipulációjának módszereire.

A természetes avagy kvázikísérletekről

Egy kicsit részletesebben is megismerkedhetünk a kvázikísérletek előnyeivel, problémáival és alkalmazási lehetőségeivel.

A szakszövegekben található összefoglalás-szerű kísérletleírásokról

Szakszövegek kísérlet-összefoglalásai segítségével is gyakorolhatjuk a megfelelő statisztikai eljárás kiválasztását, valamint az etikai problémák felismerését.

08. A kísérleti szociálpszichológia kritikája

Mire építünk?

A szociálpszichológia válságával kapcsolatos tudásunkra

Azzal kapcsolatos ismereteinkre, hogy a 60-as, 70-es évek fordulóján milyen történelmi változások voltak Európában és az USA-ban, mi jellemezte ezeket a társadalmakat.
A kísérletező szociálpszichológia első nemzedékére jellemző kutatási módszerekkel kapcsolatos tudásunkra.
A kísérleti módszer erősségeivel és gyenge pontjainak számbavételére.

Általában a természettudományos és a hermeneutikai kutatási stratégiák megkülönböztetésére

A sokféle ellentét (pl. kvantitatív–kvalitatív, nomotetikus–idiografikus, természettudományos–hermeneutikai) megfogalmazott kutatási stratégiák közötti különbségtételre.
A szimbolikus interakcionizmus, az etnometodológiai módszerről a társadalomlélektan tárgy keretében tanultak felidézésére.
McGuire spontán énkép vizsgálatainak szemléleti kiindulópontjára.
A kísérleti módszertan újításaira (pl. ökológiai érvényesség, etikai megfontolások).

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A szociálpszichológia „válságának” következtében hozott módszertani változásokat

A 70-es évek elejének kritikai hangulat a nyomán a szociálpszichológiai kutatásokat mérlegre tesszük módszertani szempontból és a társadalmi szerep (kritikai, konformista-hatalmat szolgáló) szempontjából is.
A válaszként kibontakozott módszertani megújulás (pl. kísérletek külső érvényessége) eredményeit mérjük fel.
A szociálpszichológia változó társadalmi szerepét vizsgáljuk meg, a szakmára jellemző értékeket vesszük számba.
A 90-es évek „csendes módszertani forradalma”, azaz a kutatást segítő technológiai változások és a kvalitatív kutatások konszolidációja nyomán kialakult új egyensúly tapasztalatait foglaljuk össze.

Megismerkedünk a kvalitatív kutatási stratégia szemléleti alapjaival

A kvalitatív kutatásra jellemző induktív következtetések és az adatvezérelt elméletalkotás jellemzőit tárjuk fel.
Sajátos módszertani eszközeit, eljárásait vesszük számban, melyekkel a megbízhatóságot és az érvényességet igyekeznek biztosítani.
Egy tartalomelemzéssel kapcsolatos projekt elkészítése kapcsán gyakoroljuk a kvalitatív kutatói munka legfontosabb lépéseit.

Betekintünk az etnometodológia kulisszái mögé

A Garfinkel által alapított tudományos módszertan fogásaival megismerkedünk.

Néhány további kvalitatív (alternatív) szociálpszichológiai módszertani-elméleti paradigma (szociális reprezentáció elmélete, szociális konstruktivizmus) alapvető tételeit is megvizsgáljuk.

09. Kvalitatív módszerek

Mire építünk?

A már megismert kvalitatív kutatási stratégia szemléleti alapjainak ismeretére

A kvalitatív kutatás alapvető jellemzőinek (induktív következtetések és az adatvezérelt elméletalkotás) ismeretére.

Sajátos módszertani eszközeinek, eljárásainak ismeretére (megbízhatóság és érvényesség biztosítása).

Szociálpszichológiai alapismereteinkre

Különböző módszerekkel (pl. megfigyelés, tartalomelemzés) végzett szociálpszichológiai vizsgálatok ismeretére.

A szociálpszichológia történetének ismeretére.

A narratív megközelítésről tanultakra.

A csoportdinamikáról tanultakra.

Tágabb pszichológiai alapismereteinkre

A pszichoanalízis híres eseteinek ismeretére, pszichobiográfiai olvasmányokra.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A kvalitatív módszerek megismerése

Körüljárjuk a kvantitatív-kvalitatív megkülönböztetést alaposabban egyes módszerek mentén.

A legfontosabb módszereket áttekintjük: megfigyelés, tartalomelemzés, élettörténeti elemzés, kvalitatív interjú, élettörténet-elemzés, fókuszcsoport, esettanulmány.

Megfigyelés és tartalomelemzés

Megtanuljuk elkülöníteni a beavatkozó és nem beavatkozó kutatásokat.

Megismerjük a megfigyelést és a tartalomelemzést részleteiben is: típusa, kulcsfogalmai, lefolytatásának menete, leggyakrabban előforduló hibái és módszerek kritikai értékelése.

Egy tartalomelemzéssel kapcsolatos projekt elkészítése kapcsán gyakoroljuk a kvalitatív kutatói munka legfontosabb lépéseit. (Kvalitatív projekt 2.)

További kvalitatív módszerek bemutatása

Megismerhetjük a szociálpszichológiában használható, további módszereket: kvalitatív interjú, élettörténet-elemzés, fókuszcsoport, esettanulmány.

Gyakorlati példákon keresztül a módszerek típusainak, folyamatának, felhasználás lehetőségeit is áttekinthetjük.

A kvalitatív kutatások értékelése

Kritikusan értékeljük a kvalitatív kutatásokat, előnyeinek, hátrányainak számbavételével.

Megismerjük azon eszközöket, eljárásokat, melyek a kvalitatív kutatások érvényességét és megbízhatóságát megeremtik, növelik.

10. Perspektivizmus: a kísérletezés megújítása

Mire építünk?	
Általános tudománytörténeti, -filozófiai ismeretek	
	<p>A tudományos elméletek általános és egymástól megkülönböztető jegyeinek feltérképezésére.</p> <p>Tudománytörténeti ismeretekre (pl. dogmatizmus, racionalizmus, pozitivizmus, logikai empirizmus).</p> <p>Kísérleti módszertannak és a vele szemben megfogalmazódott kritikáknak alapos ismeretére.</p>
Mit gyakorlunk, sajátítunk el?	
Sajátos tudományelméleti álláspontot ismerünk meg	
	<p>Pszichológiai meglátásokból levezetett következtetés a reprezentációra és a tudományos elméletre, mint ennek a esetére.</p> <p>Abból kiindulva vizsgáljuk a tudományos megismerést, hogy a tudás gondolkodás eredménye elkerülhetetlenül téves reprezentációt.</p> <p>A tudományos elmélet belső és külső kritériumai azonosítjuk, példákon körbe járjuk.</p>
A perspektivizmus módszertani újításainak számbavétele	
	<p>A perspektivizmust és a logikai empirizmust egymás fényében, kontrasztjában ismerjük meg.</p> <p>A perspektivizmus nagy hangsúlyt fektet hipotézis megalkotására, s ezzel együtt a kontextusok és közvetítő folyamatok összetett elemzésére. Mi is követjük ezt az utat.</p> <p>Teljes tudományos programokat „épít fel” McGuire, ám egy perspektivista nézőpontból.</p>
A perspektivista kutatás elveit megismerjük, apró gyakorlatot is szerzünk	
	<p>A bulímia és a szülők rideg nevelési stílusa közötti kapcsolatot vizsgáljuk, a változók jelentését teljes gazdagságában irtjuk.</p> <p>Más példákon is végigkövetjük, a perspektivista kutatási programokat és kíségetésben tanított tárgyakat.</p>

11. Társadalmi nézőpont

Mire építünk?

A szociálpszichológiai alapismereteinkre

A self-kutatás kapcsán megtanult függő, illetve független dimenzió ismeretére.
A kollektivista és individualista társadalmak jellemzőinek ismeretére.
Az értékutatásról tanultakra.

Módszertani tudásunkra

A kvantitatív–kvalitatív kutatási stratégiák közötti különbségtételre.
A leggyakoribb módszerek ismeretére (skálák, interjú, esettanulmány, kísérlet ...).
A pszichológiai módszerek alkalmazásának általános etikai elveinek ismeretére.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A társadalmi szempont szerepének megértése a pszichológiában

Hangsúlyozzuk a pszichológiai kutatások tágabb társadalmi aspektusát.
Megismerkedünk a kulturális szempont megjelenésével a pszichológiában.
Számba vesszük a pszichológiai kutatások egy gyakorlati aspektusát: a társadalmi programok értékelését.

A kultúra és pszichológia egymásrahatásának vizsgálata

Megértjük, hogy miért jelent meg a kultúra mint szempont a pszichológiában.
Feltérképezzük azokat a változásokat, melyeket a kulturális szempont megjelenése okozott.
Megismerjük a kulturális és kultúrközi pszichológia rövid történetét.
Meghatározzuk a kulturális összehasonlító kutatások legfőbb típusait, több példán keresztül is.

A kulturális kutatások módszertani aspektusai

Megismerjük a kulturális és kulturális összehasonlító pszichológiai megközelítés legfontosabb vizsgálatait, szempontjait, kulcsfogalmait.
Számbevesszük a kulturális és kulturális összehasonlító kutatások főbb nehézségeit és a hibák, torzítások kivédésére kialakított módszereket.

Programértékelés módszerének megismerése

Megismerjük az értékelő kutatások legfontosabb típusait.
Feltérképezzük a társadalmi programok értékelésének szempontjait és legfőbb módszertani kérdéseit.
Megismerjük részleteiben az értékelő kutatások és a fókuszpontok lefolytatásának menetét.
A kutatások módszertani nehézségeit és sajátos etikai problémáit azonosítjuk.

12. Nézetrendszer-kutatások

Mire építünk?

Szociálpszichológiai alapismereteinkre

A kognitív stílus kutatásának ismeretére.
A nézetrendszer kutatásokban alkalmazott módszerek, eszközök ismeretére.

Módszertani tudásunkra

Statisztikai alapismereteinkre.
A skálák kialakításával, eljárásaival, módszertani nehézségeivel kapcsolatos tudásra.
A tartalomelemzés lefolytatásával, módszertani nehézségeivel kapcsolatos tudásra.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A nézetrendszer-kutatások áttekintése

Áttekintjük a kutatások történetét és legfontosabb kérdéseit (autoriter személyiség, nyílt-zárt gondolkodási rendszer, az absztrakt-konkrét és a komplex gondolkodási stílus).

A mérőeszközök áttekintése

Végigkövetjük az eszközök kialakításának történetét, elméleti háttérét, az elmélet és az eszköz kapcsolatát elemezzük.
Az eszközök módszertani erősségeit és gyengeségeit értékeljük a konkrét bemutatáson keresztül.
Megismerjük az értékelés menetét, a statisztikai eljárásokat.

A többváltozós statisztikai elemzések megismerése

Áttekintjük a többváltozós statisztikai elemzéseket, legjellemzőbb felhasználási területeit.
Megismerjük a faktoranalízis, a klaszteranalízis és a multidimenzionális skálázás alapelveit, és SPSS-ben való lefolytatásuknak menetét.
Az eljárások felhasználási lehetőségeit gyakorlati példákon keresztül demonstráljuk.

13. Szakirodalmazás, tudományos publikáció

Mire építünk?

Statisztikai ismeretekre

A leíró statisztikai eljárások, módszerek ismeretére.
A főbb összefüggés-elemző eljárások ismeretére (két- és többváltozós).

A szakirodalom mibenlétének ismeretére

A szakirodalom típusainak tudására.
A szakirodalom keresésének alapvető képességére.

Mit gyakorlunk, sajátítunk el?

A szakirodalmazásról

Áttekintjük és részletesebben megismerjük a szakirodalmi források lelőhelyeit és a források típusait.
Tudni fogjuk, hogy melyik szakirodalom-típushoz (előzetes, elsődleges, másodlagos) mikor érdemes nyúlni.
Képesek leszünk a legfontosabb szakirodalmi források, adatbázisok használatára (pl. HUNOPAC, PsychINFO, EISZ, EBSCO).
Elsajátítjuk a keresés logikáját (kulcsszavak, keresőprofil).
Megtanuljuk, hogyan érdemes feldolgozni a gyűjtött szakirodalmi forrásmunkákat, és hogy hogyan kell szabványosan hivatkozni rájuk.

A tudományos publikációról

Átismételjük és példákon illusztráljuk, milyen típusait ismerjük a tudományos publikációnak (írásbeli, szóbeli, poszter).
Tisztázzuk, hogy mire való a tudományos publikáció, és hogy hagyományosan milyen alrészekből épül fel.
Gyakoroljuk, hogyan érdemes kritikusan olvasni egy tudományos publikációt.

Az adatfeldolgozás folyamatáról

Megbeszéljük az adatbevitellel kapcsolatos munka fázisait (kódolás, adatbeviteli keret, adatbevitel, adattisztítás).
Az adatfeldolgozással kapcsolatosan átismételjük a statisztikai adatfeldolgozás szintjeit (leíró és összefüggés-elemző).
Ismerjük a legfontosabb statisztikai próbákat, és tudjuk, mikor melyiket kell alkalmaznunk.
Felismerjük és elkerüljük az esetleges statisztikai szarvashibákat.
Példákon illusztrálva áttekintjük az adatok közlésének módozatait.